

Lehdistönvapaus on sinua varten

Suomen Journalistiliiton tavoitteita seuraavalle hallituskaudelle

1. Jokaisella oikeus tietoon

Suomi on nostettava takaisin lehdistönvapauden ykkösmaaksi.

Lehdistönvapaus ei ole vain journalistejä vaan jokaista ihmistä varten. Se turvaa yleisön tiedonsaannin.

Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus vastaanottaa tietoa. Tieto on paras suoja valheita ja vihaa vastaan.

Journalistin uhkaaminen on lisättävä lakiin rangaistuksen koventamisperusteeksi. Uhkailu vaarantaa demokratian.

Journalistin uhkaaminen ei saa olla asianomistajarikos. Esitutkinta on voitava käynnistää myös työnantajan tekemän rikosilmoituksen perusteella. Näin työyhteisö voi puuttua uhkailuun.

Sosiaalisen median alustat on saatava vastuuseen niiden kautta jaetuista vihasisällöistä. Viranomaisille on turvattava riittävät resurssit näiden lakien valvomiseen.

Suomalaista sananvapautta ovat yhteiskunnan avoimuus, hallinnon läpinäkyvyys ja asiakirjojen julkisuus. Näin on oltava jatkossakin.

Suomalaisen median poikkeuksellisen toimivaa itsesääntelyä on vaalittava. Juuri se on hillinnyt valeutisten leviämistä Suomessa.

Suomen pitää tukea sananvapautta puolustavia voimia myös maailmalla. Suomalaista osaamista hyödyntäviin sananvapaushankkeisiin on varattava riittävät resurssit kehitysmaissa ja lähialueilla.

2. Median toimintaedellytykset varmistettava

Suomalaisen yhteiskunnan pitää tukea media-alaa myös digisiirtymäkauden aikana. Sananvapaus, demokratia ja kulttuuri tarvitsevat moniarvoista kotimaista journalismia.

Digitaalisten julkaisujen arvonnisävero pitää laskea samalle tasolle kuin painettujen. Sekä painettujen että digitaalisten lehtien ja kirjojen arvonnisävero on saatava pohjoismaiselle tasolle. Arvonnisävero on tehokas ja kilpailuneutraali tapa tukea mediaa. Norjassa uutis- ja aikakausmediatilauksista ei makseta lainkaan arvonnisäveroa.

Myös suora lehtituki on nostettava pohjoismaiselle tasolle. Ruotsissa lehtiä tuettiin vuonna 2017 50 miljoonalla eurolla. Norjassa uutismedioita tuetaan 32 miljoonalla eurolla vuodessa. Suomessa tuet ovat puoli miljoonaa euroa.

Paikallis- ja kulttuurilehtien tuki vahvistaa median moniäänisyyttä.

Uusien radiolupien myöntämisessä on huomioitava uutiskriteerit ja paikallisuus.

Mediapolitiikan valmistelu on liiaksi hajallaan eri ministeriöissä. Tämä aiheuttaa tempoilua päätöksenteossa. Mediapolitiikan on oltava ennustettavaa. Sitä on valmisteltava kokonaisuutena. Tukijärjestelmän on kohdeltava alaa tasapuolisesti.

Yleisradion rahoitus on pidettävä poliittisten suhdanteiden ulottumattomissa. Samoin Yleisradion tehtävät on säilytettävä nykyisen laajuksena ja suojassa poliittisilta intohimoilta.

3. Työelämlainsäädäntö 2020-luvulle

Itsensätyöllistäjille on saatava neuvotteluvaltaa työnteon ehtoihin ja palkkioihin. Nyt freelancer neuvottelee itse työnsä ehdoista suurenkin mediayrityksen kanssa. Neuvottelu ei ole tasapuolinen. Ammattiliiton on voitava edustaa freelancereita neuvotteluissa.

Esimerkiksi Saksassa on sovittu liittojen kesken freelancereiden palkkioista. Norjassa on tehty puitesopimus liittojen välillä. Eurooppalainen kilpailuoikeus ei siis estä näitä neuvotteluja.

Palkansaajan kaltaisessa asemassa työskentelevät on tulkittava työsuhteisiksi. Tämä tuo heille turvaa ja selkeyttä. Sosiaaliturvan tulee olla kaikille yhtäläinen.

Työttömyysturvalakia on muutettava niin, että päivärahan työssäoloehto kerrytettäessä voi yhdistää itsensä työllistämistä ja palkkatyötä. Tällöin kaiken työn ottaminen vastaan on kannattavaa. Mallia kutsutaan yhdistelmävakuutukseksi.

Tekijöiden on saatava kohtuullinen korvaus teostensa hyödyntämisestä. Nykyinen tekijänoikeuslaki ei turvaa tekijöiden kohtuullisia sopimusehtoja. Siksi on alettava valmistella uusia keinoja, joilla tekijöiden asemaa parannetaan.

Alkuperäisen tekijän luovuttamaton korvausoikeus on turvattava tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnissa. Nyt siitä luopuminen on usein työn saamisen ehto. Tämä ei ole sopimuslainsäädäntömme tarkoitus.

Journalismin ja viestinnän ammatillinen täydennyskoulutus on kannattava panostus. Sekä työelämässä että työttöminä on journalismin ja viestinnän ammattilaisia, jotka tarvitsevat jatkokoulutusta digitaalisen median tekemiseen. Heidän ammattitaitonsa ei saa mennä hukkaan. Siksi journalistikoulutuksen resursseja on siirrettävä aloituspaikoista jatkokoulutukseen.

Ammatillinen täydennyskoulutus on tehtävä mahdolliseksi työttömille. Kouluttautumista estävät karenssit ja muut rajoitteet on purettava.

Täydennyskoulutuksen tarjoajille on suunnattava rahaa; oppilaitoksille, medioille ja te-keskuksille. Koulutusten ongelmana on usein, että kouluttajat eivät tunne media-alaa. Tämä voidaan korjata muun muassa tilaamalla koulutuksia media-alan toimijoilta.

Suomalainen journalismi ja suomalaisten luottamus mediaan ovat maailman huippuluokkaa. On yhteiskunnan kannalta elintärkeää, että näin on jatkossakin.

